

Primorski dnevnik

Leto XV. - Št. 242 (4396)

TRST, nedelja 11. oktobra 1959

Cena 30 lin

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Posvetovanja Mac Millana z zahodnimi vladami glede sklicanja konference na najvišji ravni

Pred sestankom Mac Millan-Eisenhower-de Gaulle? - Moskovski komentarji o vzrokih zmage konservativcev in poraza laburistov

LONDON, 10. — Danes so objavili še zadnji rezultati angleških volitev, tako da so končni podatki slednji:

Konservativci 366 poslancev,
laburisti 258 poslancev,
liberalci 6.

Konservativci so zgubili šest sedežev in jih pridobili 29. Laburisti so jih pridobili 5, zgubili pa 28; liberalci so pridobili enega in zgubili enega.

Absolutna večina konservativcev: 102 sedeža.
Večina konservativcev v odnosu do laburistov: 108 sedežev.

Število glasov je naslednje:

Kandidat	Število glasov	Odstotek
Konservativci	13.750.935	(49 odst.)
Laburisti	12.216.166	(43 odst.)
Liberalci	1.840.761	(5 odst.)
Druge stranke	254.846	(0,9 odst.)
Število volivcev	35.398.432	udeležba 78,7 odst.

Pred odhodom na kratek oddih se je Mac Millan danes zjutraj in popoldne stal z zunanjim ministrom Selwynom Llyodom. Pregledala sta položaj po volitvah in dosedanje stanje posvetovanj o sklicanju konference na najvišji stopnji. Zdi se, da bi hotel Mac Millan, kolikor se da pospešiti potreben diplomatski postopek za sklicanje te konference. To pa iz naslednjih vzrokov: 1. Zato da kolikor mogče okrepi svoj položaj v

Nehru je izjavil, da je sicer pričakoval zmago konzervativcev, vendar pa je presečen nad tako močno zmagajo. Poudaril je, da je indijska vlada vedno imela dobre odnose z Mac Millanovim vladom in s prejšnjimi vladami.

stvo pričakuje.» Londonski dopisnik moskovskega «Pravde» Nekrasov piše med drugim: «Obračun politike, ki se jo vodili konzervativci, zlasti v notranjosti, ni tako blesteč, da bi lahko obrazložil njihov uspeh na volitvah. Konkreten vzrok je treba iskati v povečanem vplivu angleške liberalne stranke, ki se je zavzemala, da si je zagotoviti malomeščanske slobode. Liberalci so bili glavna sila, ki je razdelila laburiste in zagotovila uspeh konzervativcem.» Dopisnik ugotavlja, zatem, da, če se išče globljavi vzrok neuspeha laburistov, se lahko reče, da so se »samni postavili v položaj premaganih«, ter dodaja: «Katati, čeprav so konzervativci predložili medel program niso znali laburisti tega nekeristiti. Volitve so končane.

Foreign Office je dane nadaljeval svoje stike z zavezniškimi vladami. Kakor je znano, proučujejo sedaj možnost sestanka Mac Milana z Eisenhowerjem v Washingtonu in morda tudi de Gaulлом ter sestanka Adenauerjem v Londonu. Adenauer je namreč izjavil da misli v kratkem uradno obiskati London.

Tudi po mnenju sovjetskih komentatorjev je Mac Milanova zmaga rezultat njegovih mirovnih pobud, njegovega potovanja v Moskvo in njegove obveznosti, da

Anglo-élli laboristi

o pomemben dogodek

Jutri začne poslovati Tržaška kreditna banka

D anes je točno 35 let, ko je 11. oktobra 1924. leta moral za- blagajniška okanca večji finančni zavod v Ljubljani »Jadranska banka«. Ta bo odprla prvič za ob- razovno okanca nova sloven- sko-banka »Banca di cre- dito di Trieste — Triestka

hravilne vloge in vlo-
ge na tekoči račun, bo-
disi imenske ali na pri-
nositelja ter izdajati i-
menske obrestne bone z
določenim dospetkom;
2. izdajati čeke, navad-
na in krožna kreditna
pisma in podobno:

ne in zastopniške odnose z drugimi kreditnimi zavodi;

zunanjih ministrov. Ti naj bi se eventualno sestali po neje, da se sporazumejo podrobnostih morebitnih sporazumov najvišjih. Vsekakor se politični opozovalci mnoginja, da Mac Millan ne bi mogel obiskati Washington.

stoy so sovjetski koment

za stranka mora opustiti dogme 19. stoletja in korakati z odločnim korakom, 20. stoletje. Mladi ji morajo dati novo vitalnost, n

The diagram illustrates the orbital paths of numerous space probes and artificial satellites. At the top left is the Sun, with radiating lines representing its light. The Earth is shown at the bottom, with the Moon's orbit around it. Several orbital paths are depicted as solid or dashed lines:

- Pioneer IV (59)**: A dashed line starting from the Sun, reaching the Moon, and then continuing outwards.
- Lunik I. (59)**: A solid line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Lunik II. (59)**: A solid line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Luna**: The Moon, shown as a dark circle with a ring around it.
- Lunik III.**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Pioneer II (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Explorer VI (59)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Vanguard I. (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Vanguard II. (59)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Explorer III. (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Explorer I. (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Sputnik III. (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Expl. IV. (58)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Sputnik II. (57)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Sputnik I. (57)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Raketa Viking (54)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- Maj. Simons (57)**: A dashed line starting from the Sun, passing close to the Moon, and then continuing outwards.
- EVEREST 8,889 M**: A solid line representing the peak of Mount Everest.

Lunik III. je včeraj dosegel višino 478.000 kilometrov in se je začel vračati proti Zemlji. Odslej se bo začela njegova hitrost večati zaradi vedno večje pravilačnosti Zemlje. Ko bo letel mimo Zemlje, bo od nje oddaljen 40.000 kilometrov. Pri letenju proti Zemlji se bo Lunik srečal s krvelom meteoritov, in njegovi aparati bodo zabeležili s tem v zvezi važne podatke za letenje prihodnjih vesoljskih ladij. Računajo, da bo »življenje« Lunika neomejeno, razen če ne pride do njegovega trčenja z večjimi meteoriji. Lunik bo letel blizu Lune »od časa do časa«. Januarja leta 1967 bo oddaljen od nje približno 9.600 kilometrov. Vendar pa bo tudi pred tem časom mogoče uspešno opazovati Luno, ko bo Lunik oddaljen od nje od 12.000 do 48.000 kilometrov. Ko je Lunik dosegel najvišjo točko, je letel s hitrostjo 1400 kilometrov na uro. Za enkratni krog okoli Zemlje bo potreboval petnajst dni.

NA ZIVAHNEM KRAJU

(Iz moskovske «Pravde»)

Predmet družbe je kratkoročno kreditno poslovanje in zbiranje prihankov med javnostjo v kakršnem kolikoli obliki, ob upoštevanju zakonskih določb.
Se posebej sme vršiti družba naslednje posle:
a) pasivne:
1. sprejemati na obreproste ali vezane

Računski stroj ki igra šah

Poteza v
8 minutah

Ob koncu igre se še lepo zahvali

Iznajdljivi ljudje že od nekdaj skušajo, da bi za vsa svoja dela iznasi priemerne stroje, ki bi (pa ne le zaradi njihove lenobne) delali namesto njih. Površen pogled v sodobne tovarne dokazuje, da so že v mnogocem uspeli. Sedaj je avtomatizacija, kot temu pravimo, prodrla tudi že v umsko dejavnost človeka. Raznici računski stroji, posebno elektronski, rešujejo danes probleme, ki se jih prej zaradi obširnosti in težavnosti niti ločiti niso upali. Tako grozi sedaj tudi šahu, da se bo iz turnirskih sob preselil v svetle dvorane znanstvenih institutov in iz človeških možgan v žice in elektrone.

Ce se ozremo mao nazaj, vidimo, da so ljudje že prej včasih »igrali« sah proti cudežnim strojem, ki so po navadi zmagovali. Vendar so bilo to le potegavščine in je v takem »mehanizmu« sedel skrit človek. Sele sedaj se je z izrednim razvojem računski stroj posrečil izdelati pripravo, ki res sama igra šah.

Skupina ameriških znanstvenikov je pod vodstvom dr. Bernsteina izdelala računski stroj, ki poleg drugih nalog, kot prvi svojega »plemena« igra kar dober sah. Ime mu je IBM 704 in se zdi kot nekaka skupina omar z glavnimi instrumenti in komandnimi gumbi na prednjem strani. Pred strojem je sahovnica, ki pa služi le njegovemu nasprotniku — živemu sahistu, ker je treba stroju vsako novo potezo sporočiti s posebnim preluknjanim kartončkom. Pa tudi to edino delo, ki ga mora še sahista narediti za stroj, bi se dalo odpraviti.

Ko stroju sporočijo potezo, ta bliskovito prouči polozaj na vseh pojih sahovnice in izmed vseh možnih potez po desetih glavnih pravilih izbere sedem najugodnejših. Nato za vsako izmed teh sedem potez pošle sedem najboljših potez, ki bi jih lahko naredili v odgovoru na-

sprotnik. Tako ima sedaj 49 potez, za katere po istih načelih izbere protipoteze in zoper odgovore. Tako ima v »vidu« ogromno število potez, iz katerih pa mora izbrati le eno. To dobi tako, da vsako od njih prouči glede na naslednjega pravila: Osvojitev nasprotnikov figur (kraljica ima devet točk, trdjavna pet, skakal in tekac tri) in kmetov (ena tocka); možnost premika figur; ranljivost in obramba lastnega kralja in nadzor nad pomembnimi polji.

Vse to naredi stroj v petih osmih minutah. Prisem omognem delu pa ne pozabi »pomisli«, če je bila nasprotnika roteza po pravilih igre, če sluečajno ni konec parje ali ce je njegova poteza dovoljena. Na koncu pa kot »fer« igralec vladno oditipa zahvalo za igro.

Ceprav je ta mrtvi sahist eden izmed najspomembnejših računskih strojev, ima še vrsto pomanjkljivosti. Kot smo videli »pomisli« le dve potezi naprej. Vsak boljši sahist pa pregleda možnosti tudi za nekaj potez vec in mu tako z malo daljšimi kombinacijami in težko zapekljati stroj v kožji rog. Stroj ima pa dobro lastnost, da doloci za dve potezi naprej najboljšo možno kombinacijo. To se pravi, da v tem območju ne dela napak, kar se dogaja včasih najboljšim velemojstrom, kot to dokažejo primeri na turnirju kandidatov za svetovnega prvaka na Bledu, v Zagrebu in v Beogradu. Ce bi zeleli, da bi stroj premisli tri poteze naprej, bi porabil za to dobirih šest ur in ne le osem minut, kot jih porabi sedaj, da odgovori na vsako potezo. Stroj bi lahko še izboljšal tako, da bi namesto sedmih možnosti raziskal po osmih potez, vendar bi se potem čas odgovor podaljšal na 15 minut.

Vsaka taka izboljšava stroja pa bi ogromno po-

večala njegov obseg. Ker misli le za dve potezi naprej, nikoli ne zrtvuje lastnih figur za doseglo boljšega položaja. Učinki takih zrtvovanj so premisleni za daljši razvoj igre; »ubogi« stroj pa ne ve, kaj se bo zgodilo z njim v tretji potezi.

Ker nima spomina, dela v vseh enaki hpoložajih enake napake, ceprav je bil zaradi njih že kdaj prej poražen. V strokovni literaturi pa že zasedimo vesti, da delajo poskuse s stroji, ki bodo z igramen parij lahko s pomočjo vgrajenega mehanizma za spomin take izkušnje zapomnili in s pridom uporabili.

Ce pogledamo z optimizmom malo naprej in pomislimo, da bodo s časom ustvarili tako elektronsko aparatu, ki bo kot pravim velemojstrom, se nam vsili vprašanje: »Bo to konec več tisoč let stare kraljevske igre?« Mislimo, da ne! Saj nademo danes dosti ljudi, ki n. pr. vec kot 42 km dolgo maratonsko progno radi pretečejo, ceprav bi se z avtomobilom pripeljali do cilja prej in brez truda.

Clark Gable in Antonella Lualdi sta si dobra prijatelja

ZGRADILI SO GA PRED 1900 LETI

Koloseum - priča o stavbarski umetnosti starih Rimljjanov

Prostora za 45000 gledalcev - Ob hudi pripeki in dežju platnena streha čez ves amfiteater - Štiri stoletja je zabaval Rimljane

Vsa taka izboljšava stroja pa bi ogromno po-

večala njegov obseg. Ker misli le za dve potezi naprej, nikoli ne zrtvuje lastnih figur za doseglo boljšega položaja. Učinki takih zrtvovanj so premisleni za daljši razvoj igre; »ubogi« stroj pa ne ve, kaj se bo zgodilo z njim v tretji potezi.

Troleibus je odložil na robu Beneškega trga. Pokazejo ga benesko palajo, Müssolinijevo rezidenco, katero balkona je »plešen« norec kričal zaslepjenim ljudem. Danes so ti prostori namenjeni ogledu. To da zanimalje turistov za to ni veliko. Preveč bližu druga privlačnosti. Samo nekaj deset metrov stran, same onstrani ceste se dviguje spomenik neznamenu vojaku, eden najlepših spomenikov na svetu. Zgrajen iz vrste stopnišč, stebrišč in skulptur, ves iz belega marmorja, blešeče v žarkem rimskem soncu, privlači poglede vseh tujcev. Za njim je Palatin z ostanki starorimskih svetišč, s stebriščem, kipi in forumom starega Rima. Ob njej teče cesta današnjega velemesta. Pred dva tisoči in več leti so po njej korakale v mestu zmagovite rimske legije. Mussolini, ki je hotel obnoviti imperij, je tod uprizorjal parade svojih našemljenih vojakov. Cesti je dal ime Via dell'Impero. Starorimski imperij je propadel, Mussolini pa je šel. Treba je bilo spreminiti ime Danes je zato do Via dei Fori Imperiali. Ima sicer drug pomen, toda nekaj od imperijev je pa ne morebitno ostalo. Težko je pač pozavati.

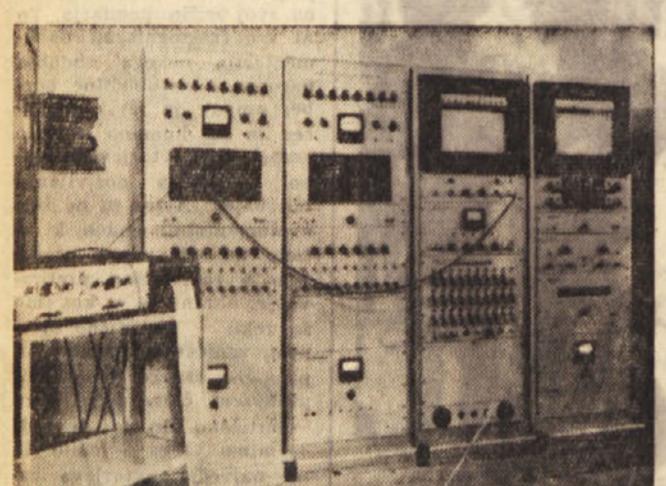
Sveda je mojstrsko zgradila tudi arena. Pod njo in okoli nje so še danes chrani rovi. Po njih so gonili v arenu divje zveri. Po njih so pritekli v areni gladiatori, da so zbabave v krvi željnim Rimljancem krajšali cas. Se danes pa so deloma ohranjeni tudi cevovod. In cevovod, za katero je bil zgrajen, so bili tamenjeni, ti pojasnijo, da je bila arena zgrajena v kota, da so jo lahko v najkrajšem casu napolnili z vodo in nato v njej upri-

ta še docela ohranjena. In do ti, da je v pritličju točno 80 arkad. Ker poslopje ni docela okroglo, temveč zgrajeno v obliki rabe elipse, znaša dolžina glavnega osi 188 metrov, krajevi osi pa 156 metrov. Visok pa je amfiteater manj kot 60 metrov. In ce se znotraj po stopnišču vzpenja na vrh, lahko se bolj občudujev monumentalnost gradnje. Arena sama sicer ni posebno velika. Toda prostori za gledalce v obliki stopnišč so zgrajeni tako mojstrsko, da lahko vsakdo se danes da priznanje takratnim graditeljem. Vhodov za gledalce je več. In zgrajeni so tako kot v najmodernejših današnjih stadionih, pod prostori za gledalce. Tako je bilo mogelo amfiteater v najkrajšem casu napolniti ali izprazniti. Cesar in njegovo spremljivo imela poseben dohod skozi štiri arkade do cesarske lože. Danes je

zarjali »naumachie« — pomorske bitke s pravimi ladjami. Ce hočeš se lahko izpod arenne povzpnes do samega gornjega roba amfiteatra. In ko tu radoveden poizvedeš čemu te odprtine v zunanjem zidu, ti postrežejo še zeno zanimaljost. Stari Rimljani so bili od sile praktični. Pri svojih zabavah se niso hoteli pustiti mottidi od slatkega vremena. Niti niso hoteli, da bi jih pri takem prijetju razvedrili mučila vratna. In zato so ob hudi pripeki in dežju čez vse amfiteater v vseh 45 tisoč gledalcev, za kolikor jih je bilo v temen prostoru, razpeli platenem streho. Skozi odprtine v zgornjem rotu stave se spusti vrvi, mornariem, ki so se razmestili okoli vse stavbe, pa je pripadala smrt borečih se gladiatorev.

Sveda je mojstrsko zgradila tudi arena. Pod njo in okoli nje so še danes chrani rovi. Po njih so gonili v arenu divje zveri. Po njih so pritekli v areni gladiatori, da so zbabave v krvi željnim Rimljancem krajšali cas. Se danes pa so deloma ohranjeni tudi cevovod. In cevovod, za katero je bil zgrajen, so bili tamenjeni, ti pojasnijo, da je bila arena zgrajena v kota, da so jo lahko v najkrajšem casu napolnili z vodo in nato v njej upri-

ta še docela ohranjena. In do ti, da je v pritličju točno 80 arkad. Ker poslopje ni docela okroglo, temveč zgrajeno v obliki rabe elipse, znaša dolžina glavnega osi 188 metrov, krajevi osi pa 156 metrov. Visok pa je amfiteater manj kot 60 metrov. In ce se znotraj po stopnišču vzpenja na vrh, lahko se bolj občudujev monumentalnost gradnje. Arena sama sicer ni posebno velika. Toda prostori za gledalce v obliki stopnišč so zgrajeni tako mojstrsko, da lahko vsakdo se danes da priznanje takratnim graditeljem. Vhodov za gledalce je več. In zgrajeni so tako kot v najmodernejših današnjih stadionih, pod prostori za gledalce. Tako je bilo mogelo amfiteater v najkrajšem casu napolniti ali izprazniti. Cesar in njegovo spremljivo imela poseben dohod skozi štiri arkade do cesarske lože. Danes je

Elektronski računski stroj

Vsa taka izboljšava stroja pa bi ogromno po-

večala njegov obseg. Ker misli le za dve potezi naprej, nikoli ne zrtvuje lastnih figur za doseglo boljšega položaja. Učinki takih zrtvovanj so premisleni za daljši razvoj igre; »ubogi« stroj pa ne ve, kaj se bo zgodilo z njim v tretji potezi.

Troleibus je odložil na robu Beneškega trga. Pokazejo ga benesko palajo, Müssolinijevo rezidenco, katero balkona je »plešen« norec kričal zaslepjenim ljudem. Danes so ti prostori namenjeni ogledu. To da zanimalje turistov za to ni veliko. Preveč bližu druga privlačnosti. Samo nekaj deset metrov stran, same onstrani ceste se dviguje spomenik neznamenu vojaku, eden najlepših spomenikov na svetu. Zgrajen iz vrste stopnišč, stebrišč in skulptur, ves iz belega marmorja, blešeče v žarkem rimskem soncu, privlači poglede vseh tujcev. Za njim je Palatin z ostanki starorimskih svetišč, s stebriščem, kipi in forumom starega Rima. Ob njej teče cesta današnjega velemesta. Pred dva tisoči in več leti so po njej korakale v mestu zmagovite rimske legije. Mussolini, ki je hotel obnoviti imperij, je tod uprizorjal parade svojih našemljenih vojakov. Cesti je dal ime Via dell'Impero. Starorimski imperij je propadel, Mussolini pa je šel. Treba je bilo spreminiti ime Danes je zato do Via dei Fori Imperiali. Ima sicer drug pomen, toda nekaj od imperijev je pa ne morebitno ostalo. Težko je pač pozavati.

Sveda je mojstrsko zgradila tudi arena. Pod njo in okoli nje so še danes chrani rovi. Po njih so gonili v arenu divje zveri. Po njih so pritekli v areni gladiatori, da so zbabave v krvi željnim Rimljancem krajšali cas. Se danes pa so deloma ohranjeni tudi cevovod. In cevovod, za katero je bil zgrajen, so bili tamenjeni, ti pojasnijo, da je bila arena zgrajena v kota, da so jo lahko v najkrajšem casu napolnili z vodo in nato v njej upri-

ta še docela ohranjena. In do ti, da je v pritličju točno 80 arkad. Ker poslopje ni docela okroglo, temveč zgrajeno v obliki rabe elipse, znaša dolžina glavnega osi 188 metrov, krajevi osi pa 156 metrov. Visok pa je amfiteater manj kot 60 metrov. In ce se znotraj po stopnišču vzpenja na vrh, lahko se bolj občudujev monumentalnost gradnje. Arena sama sicer ni posebno velika. Toda prostori za gledalce v obliki stopnišč so zgrajeni tako mojstrsko, da lahko vsakdo se danes da priznanje takratnim graditeljem. Vhodov za gledalce je več. In zgrajeni so tako kot v najmodernejših današnjih stadionih, pod prostori za gledalce. Tako je bilo mogelo amfiteater v najkrajšem casu napolniti ali izprazniti. Cesar in njegovo spremljivo imela poseben dohod skozi štiri arkade do cesarske lože. Danes je

zarjali »naumachie« — pomorske bitke s pravimi ladjami. Ce hočeš se lahko izpod arenne povzpnes do samega gornjega roba amfiteatra. In ko tu radoveden poizvedeš čemu te odprtine v zunanjem zidu, ti postrežejo še zeno zanimaljost. Stari Rimljani so bili od sile praktični. Pri svojih zabavah se niso hoteli pustiti mottidi od slatkega vremena. Niti niso hoteli, da bi jih pri takem prijetju razvedrili mučila vratna. In zato so ob hudi pripeki in dežju čez vse amfiteater v vseh 45 tisoč gledalcev, za kolikor jih je bilo v temen prostoru, razpeli platenem streho. Skozi odprtine v zgornjem rotu stave se spusti vrvi, mornariem, ki so se razmestili okoli vse stavbe, pa je pripadala smrt borečih se gladiatorev.

Sveda je mojstrsko zgradila tudi arena. Pod njo in okoli nje so še danes chrani rovi. Po njih so gonili v arenu divje zveri. Po njih so pritekli v areni gladiatori, da so zbabave v krvi željnim Rimljancem krajšali cas. Se danes pa so deloma ohranjeni tudi cevovod. In cevovod, za katero je bil zgrajen, so bili tamenjeni, ti pojasnijo, da je bila arena zgrajena v kota, da so jo lahko v najkrajšem casu napolnili z vodo in nato v njej upri-

ta še docela ohranjena. In do ti, da je v pritličju točno 80 arkad. Ker poslopje ni docela okroglo, temveč zgrajeno v obliki rabe elipse, znaša dolžina glavnega osi 188 metrov, krajevi osi pa 156 metrov. Visok pa je amfiteater manj kot 60 metrov. In ce se znotraj po stopnišču vzpenja na vrh, lahko se bolj občudujev monumentalnost gradnje. Arena sama sicer ni posebno velika. Toda prostori za gledalce v obliki stopnišč so zgrajeni tako mojstrsko, da lahko vsakdo se danes da priznanje takratnim graditeljem. Vhodov za gledalce je več. In zgrajeni so tako kot v najmodernejših današnjih stadionih, pod prostori za gledalce. Tako je bilo mogelo amfiteater v najkrajšem casu napolniti ali izprazniti. Cesar in njegovo spremljivo imela poseben dohod skozi štiri arkade do cesarske lože. Danes je

Vsa taka izboljšava stroja pa bi ogromno po-

večala njegov obseg. Ker misli le za dve potezi naprej, nikoli ne zrtvuje lastnih figur za doseglo boljšega položaja. Učinki takih zrtvovanj so premisleni za daljši razvoj igre; »ubogi« stroj pa ne ve, kaj se bo zgodilo z njim v tretji potezi.

Troleibus je odložil na robu Beneškega trga. Pokazejo ga benesko palajo, Müssolinijevo rezidenco, katero balkona je »plešen« norec kričal zaslepjenim ljudem. Danes so ti prostori namenjeni ogledu. To da zanimalje turistov za to ni veliko. Preveč bližu druga privlačnosti. Samo nekaj deset metrov stran, same onstrani ceste se dviguje spomenik neznamenu vojaku, eden najlepših spomenikov na svetu. Zgrajen iz vrste stopnišč, stebrišč in skulptur, ves iz belega marmorja, blešeče v žarkem rimskem soncu, privlači poglede vseh tujcev. Za njim je Palatin z ostanki starorimskih svetišč, s stebriščem, kipi in forumom starega Rima. Ob njej teče cesta današnjega velemesta. Pred dva tisoči in več leti so po njej korakale v mestu zmagovite rimske legije. Mussolini, ki je hotel obnoviti imperij, je tod uprizorjal parade svojih našemljenih vojakov. Cesti je dal ime Via dell'Impero. Starorimski imperij je propadel, Mussolini pa je šel. Treba je bilo spreminiti ime Danes je zato do Via dei Fori Imperiali. Ima sicer drug pomen, toda nekaj od imperijev je pa ne morebitno ostalo. Težko je pač pozavati.

Sveda je mojstrsko zgradila tudi arena. Pod njo in okoli nje so še danes chrani rovi. Po njih so gonili v arenu divje zveri. Po njih so pritekli v areni gladiatori, da so zbabave v krvi željnim Rimljancem krajšali cas. Se danes pa so deloma ohranjeni tudi cevovod. In cevovod, za katero je bil zgrajen, so bili tamenjeni, ti pojasnijo, da je bila arena zgrajena v kota, da so jo lahko v najkrajšem casu napolnili z vodo in nato v njej upri-

ta še docela ohranjena. In do ti, da je v pritličju točno 80 arkad. Ker poslopje ni docela okroglo, temveč zgrajeno v obliki rabe elipse, znaša dolžina glavnega osi 188 metrov, krajevi osi pa 156 metrov. Visok pa je amfiteater manj kot 60 metrov. In ce se znotraj po stopnišču vzpenja na vrh, lahko se bolj občudujev monumentalnost gradnje. Arena sama sicer ni posebno velika. Toda prostori za gledalce v obliki stopnišč so zgrajeni tako mojstrsko, da lahko vsakdo se danes da priznanje takratnim graditeljem. Vhodov

Iz naših krajev

IZ NABREŽINE

Do začetku šolskega leta

Naši otroci so spet napolnilni, kjer jim bodo predstavili starosti primočrno znanje, ki ga morajo doba vedno bolj učiti. Starši se tega vedno zavedajo. Sicer je treba vedno potrebovati, da bila šola za nikogar, a današnje življenje borba za kruh zahteva vedno več. Naši otroci so za dozvetni, radovedni in vtrzani ter si razenoma lahko in hitro učijo to in ono snov, če v dobrih vzgojnih pogodbah je odvisno od starost in učiteljstva.

Je tu tudi pri nas vendarle nekaj takih, ki se iz različnih vzrokov v tem izpridijo. Ni to lepo niti čast-

jajo z vprašanjem vzgoje na sploh in se posebej s sloško vzgojo, so že veliko pisali — o tem piše tudi raštik — da naj se otrok iza prvega šolskega koraka v uči v jezik, ki ga govorijo njegovi starši. To je naravnin v vedeniu zakon. To je edino pravilna vzgoja in edini način, da se otrok čim bolje usposobi za svojo življenjsko pot.

Nasemu ljudstvu je to samo po sebi unevna dolžnost in en potrebujem za to dobro. Naši otroci so za razenome življenje potrebovali skoraj vse.

Je tu tudi pri nas vendarle nekaj takih, ki se iz različnih vzrokov v tem izpridijo. Ni to lepo niti čast-

Kmetovalci imajo samo še tri dni časa

Prispevki kmetijskega nadzorništva

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča vsem kmetovalcem, da bo v kočistek tukajšnjega kmetijsva na razpolago prispevki za nakup strojev, čebelarskega orodja ter nakup skrbil tudi za trano rezervo na naši ne prav slabih življencem.

1. Kmetovalci, ki bi hotele nabaviti stroje ali poljedelske orodje domače proizvodnje, ki je navedeno v priloženem seznamu lahko dobijo prispevek do 25 odstotkov kupne cene, ki pa ne sme presegati 200.000 HR.

Stroji in orodje, ki spadajo pod to točko, so naslednji:

2. Kmečki traktorji do 30 HP, obdelovalni stroji (motokultivatorji), motorne škropilnice, motorne črpalke za namakanje in prstici, ročkalni mlini, hidraulične stiskalnice, gnojnike črpalke, črpalke za pretakanje vina, filtri za vino, plugi in brane.

3. Končno se sprejemajo tudi naročila za nakup čebulic tulipanov, hijacint, iris, narciz in sadik vrtinc, katerega bo dan prispevek v vrednosti 30 odstotkov nakupne cene. Je treba vložiti do 13. oktobra letos.

Skrkovo je zato končalo. Ce ne bi bilo v ponedeljek burje, bi s trgovinami počakali se nekaj dni. Toda ko je zacepljen, so začeli tudi drugi in tako je pridelek v kleten. Razčinamo, da bo letos v nasi občini kakih 300 hl vina, medtem ko je bilo lani čez 400 hl. Zdi se pa, da je most v glavnem boljši od lanskega, kar je posledica dejstva, da je bilo grozdje kakih 15 dni več na trhat kot lani.

Kljub manjšemu prideleku smo v glavnem zadovoljni in upamo, da bodo tudi Tržačani, ki bodo prišli k nam na teren.

VELIKI REPEN

S trgovinami smo končali. Ce ne bi bilo v ponedeljek burje, bi s trgovinami počakali se nekaj dni. Toda ko je zacepljen, so začeli tudi drugi in tako je pridelek v kleten. Razčinamo, da bo letos v nasi občini kakih 300 hl vina, medtem ko je bilo lani čez 400 hl. Zdi se pa, da je most v glavnem boljši od lanskega, kar je posledica dejstva, da je bilo grozdje kakih 15 dni več na trhat kot lani.

Kljub manjšemu prideleku smo v glavnem zadovoljni in upamo, da bodo tudi Tržačani, ki bodo prišli k nam na teren.

R. P.

MAVHINJE

Staro slovensko naselje in nekdanja napredna kriška vas s svojo delovno preteklostjo na gospodarskem in kulturnem področju se je v tem izredno spremenila. Na mestu naprej smo združili orecej nazaj. Kot drugod, smo tudi mi pomagali vrste dežavskoga razreda. To je ne tako tako hudo, če bi istočasno skrbili tudi za trano rezervo na naši ne prav slabih življencem.

To in druge nedostatke, ki se dan za dan množijo na socialnem področju, pa gotovo vse pretkanjo izkorisceno: izkoriscenje horo naših ljudi za obstojo, za kruh, ki je vedno in povsod glavna v pravilu življenska zadeva. Nekaj tega je bilo tudi pri zadetkih v letu 1958, ki mora prav zaradi svoje izobrazbe poznati v braniti to osnovno načelo! Ne moremo razumeti, da ne ve, da obstajajo narodi, veliki in mal, s svojo narodno kulturo, ki jim je posreduje le njihov jezik. Nescrca za vsak narod, če bi imel takšne izobrazenje! Želim, da bi ti solanci prisluhnili sodbi preprostih ljudi s pošteno mislijo in zdravim razumom ter nato postavili svojo »velika prizadovnost« na tehniko!

* * *

Vinski pridelek smo spravili. Ni ga toliko kot nekoc, ker smo v vinogradništvu v bregu popustili. Z letino pa je tako kot se stalno naglašati, kdor se je za trto zanimal, je bolj ali manj napolnil sode z dobrim moštom; do 30 odstotkov nakupne cene, je treba vložiti do 13. oktobra letos.

3. Končno se sprejemajo tudi naročila za nakup čebulic tulipanov, hijacint, iris, narciz in sadik vrtinc, katerega bo petek v kleten. Razčinamo, da ob naročilu mora prisplice plačati na račun 10 lir za vsako čebulico in 50 lir za vsako sadik vrtince. Pripravljamo se, da je treba naročiti najmanj 200 čebulic in 50 sadik vrtinc. Rok za sprejemanje prošenj poteka 13. oktobra letos.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Nekaj dni zatem je Tona obolela. Da bi ne izgubila vsej čas, ki je dobit na kmetijstvu, je bil dobrodošen način, da so se starijemu nejedli stolpitega kraskega pršuta in napili kraske črnične.

Neke nedelje je Jožeta in

dve stvari nas pri tem vresnečata: prvič, da ne bo tegova vrtca upravljal občina, ki vzdržuje vse ostale vrtce na svojem področju, kot tudi to, da so nekatere osebe — tako nam je prislo na uho — vršile propagando pri nekaterih slovenskih starših za vpis njihovih otrok v italijanski vrtec, ki ga namerava ustanoviti in vzdrževati neka ustrezna italijanska ustanova. Ce se nahaja med nam kaken omajšči in ljivec, ki se boji za svoj kruh, je naša dolžnost in tudi poklicna pravica, da ga poučimo, kaj je po vseh zakonih (naravnih, državnih in vožjih) njegova pravica in dolžnost. Saj je največja nesreča, da se iz skupnosti, če zanjuje samega sebe. Preziranje svoje pravice narodne dolžnosti (vzgoja otrok v materinem jeziku) pa je prvo zanjevanje samega sebe!

Besede pomenijo:

Vodaravno: 1. del Balkanskega polotoka, 9. ustanove, ki nudijo vso oskrbo šolajoče se mladini, 17. naznani, izdani, 18. španski spolnik, 20. posoda za puščice, 22. ubožica, 23. duhovščina, 25. kazalni zamek, 26. vas na Vipavskem, 27. mušlansko moško ime, 28. nevarnost v gorah (množ.), 30. kroatka za srednji, 31. vzlak bolečine, 32. stopnje, 33. knjigovodski vpisi ob koncu stranice, 34. shajališče čarovnic, 35. reka, 37. lepšati, zališati, 38. rastlina vzpenjalka, 40. predlog, 41. kar nasprotuje pravici v poštenosti, 42. športnik v vodi, 44. sladkalna sredstva, 45. odstranjevati z obdelane zemlje nekoristne rastline, 46. potrebuje kovač, 48. dobiti večjo moč, jačiti, 49. začetnici primnika in imena znanega flamskega pisatelja, katerega več del imamo prevedenih, tuji v slovenščino (»Zupnik vitezovega vrtca«), 50. pritok Kolpe, 51. mesto na Italiji, 52. je baje edini s svojo družino pre-

zivel vesoljni potop, 54. naslov slovenskega filma, 55. prevladena, prekrita, 56. mesto v Belgiji, 57. igralna karta, 59. osobni zamek, 60. flora, 61. obredna obleka, 62. vrsta trizure, 64. osobni zamek, 65. pritok Save na Gorenjskem, 66. snažilna sredstva, 67. vzhlik, medmet, 68. reka na Kornškem, 70. znak za natrini, 71. svinčev sijajnik, 72. država v Srednjem Ameriki, 73. na košček raztrgati.

Napivno: 1. poplačan, patotan, 2. tuje žensko ime, 3. snežni plaz, 4. sovraštvo, 5. gor na Korosku, 6. osobni zamek, 7. stavna níkalnica, 8. poz, 10. kratica za neznanec naslov, 11. ta v prilešem načaju, 12. grška črka, 13. egiptovski sončni bog, 14. grška boginja krišice, 15. mesto v Sovjetski zvezzi, 16. reka v Sloveniji, 19. krasota, 23. prizgalni pripomoček, 24. abesijski plemenski poglavjarji, 26. glasno srkati, pit, 28. norme, predpisi, 29. italijanski predlog, 30. zmenjena, slavna, 33. priložena, 34. vrsta usnja, 35. kosetska lesa, 37. razgrajanja, trščki, hrupi, 38. stanje brez voda, 39. kazalni zamek, 41. klorovne pojnine, 42. rodovne skupnosti, 43. natrogvat, efrati, 44. lahkootleska disciplina, 45. pretrgan, po štu raztrgan, 47. cikrajan podredni veznik, 48. vrsta bombaževine, 49. vrsta kamenine, 51. otok na Jadranu, 52. napolnit, s tekočino, 53. kraj na Hrvatskem ob slovenski meji, 55. kratica za spod vodstvom, 56. morska ptica, 58. mršavo, brez maččice, 60. neupoštevani, nerazbiti, 61. živo truplo, organ, 63. neobut, 64. izvor, 66. pristan, 68. glej 47. navp., 71. prva in zadnjina črka besede pod 56. vod

Iz spominov na stare Salež

TRŽAČANI V GOSTEH

Tono obiskal štora Bortolo s svojo ženo Pepino in dveha nekaj zemlje in živine.

Vsakojutri je Tona počival na glavo jersbus, v katerem je bilo petek vrtic, lemp, polnih mleka, in se napotila v Trst. Tu je raznela mleko svojim statnim strankam in se vrnila domov.

Tako je dan za dan preprečila dolgo pot od Saleža do Borkovča, od koder je nadaljevala pot s tramvajem. In nazaj grede se je ponovila ista pesem.

Pri tem je jo tolazila misel, da mnoge druge kmetje, ki so množično mleko v mestu iz napite poslužila, je že od nekaj dnevin do dnevin, da je dobit obiskal Salež, ker ni bil še nikoli tam. Tona je rekla — kaj pa hotel — naj le pride. In nastejno nedeljo je res prisel, a ne sam, temveč z vso svojo družino.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Nekaj dni zatem je Tona obolela. Da bi ne izgubila vsej čas, ki je dobit na kmetijstvu, je bil dobrodošen način, da so se starijemu nejedli stolpitega kraskega pršuta in napili kraske črnične.

Neke nedelje je Jožeta in

klijedju pridobil neko družino, ki je dnevno akupovala podprtji liter miteka.

Prije nedeljo nato je priselila k Skroviničevi ženski družini: oče, mati in štirje mulci, starci od pet do dvajset let. Vsi prazni so dolgo poti do vratitev.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Tonini odjemalci so z časom postalni nekaki njeni znanci. In nekateri od teh so vsaj enkrat na leto prisli in obiskali Salež, tako kot znajo sami gostoljubi Krasenči. Ko se je četvrtorica sutra iz še bolj oddaljenih kraških vasi.

Nekaj dni zatem je Tona obolela. Da bi ne izgubila vsej čas, ki je dobit na kmetijstvu, je bil dobrodošen način, da so se starijemu nejedli stolpitega kraskega pršuta in napili kraske črnične.

Neke nedelje je Jožeta in

Mi smo mi, mi smo mi,

mi smo š Teršta doma, mi smo š Teršta doma...

Medtem so njuni sinčki podišli po borjuču in vrtu, še šli Indijance, kaboboje, gusarje in kdo ve kaj še ter se pri tem drli ko strelce, se prerekli in zmerjali, in to samo po italijanskem, zatukrjevali neko pliške s tekočino, 52. napolnit, s tekočino, 53. kraj na Hrvatskem ob slovenski meji, 55. kratica za spod vodstvom, 56. morska ptica, 58. mršavo, brez maččice, 60. neupoštevani, nerazbiti, 61. živo truplo, organ, 63. neobut, 64. izvor, 66. pristan, 68. glej 47. navp., 71. prva in zadnjina črka besede pod 56. vod

Citatje in širite PRIMORSKI DNEVNIK

RESITEV

VODORAVNO:

1. splan, 5. spred, 9. kožuh, 14. prid, 15. strah, 16. burij, 17. dr., 18. lak, 19. Derej, 20. napad, 21. Lož, 22. iz, 23. resor, 24. senat, 25. komi, 26. tepec, 28. govor, 30. Reke, 32. nefer, 34. delen, 36. romar, 39. tenor, 41. zidar, 43. pilot, 45. og, 47. ribec, 49. tezen, 51. čeki, 52. dalaj, 54. važen, 56. daven, 58. klet, 59. Uvar, 60. Milan, 61. pa, 62. ris, 63. vezir, 64. Delos, 65. Pan, 66. ap, 67. zavod, 68. Judež, 69. kitia, 70. jodid, 72. razum, 74. neko, 76. Latin, 78. morum, 80. nesem, 82. Kitajec, 83. Basel, 84. valim.

NAVPIČNO

